

Brüsszel, 2016.5.25.
SWD(2016) 174 final

BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM

A HATÁSVIZSGÁLAT VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓJA

amely a következő dokumentumot kíséri

javaslat EURÓPAI PARLAMENTI ÉS TANÁCSI RENDELETRE

a területi alapú tartalomkorlátozás, illetve a vevő állampolgársága, a belső piacon belüli lakóhelye vagy székhelye alapján történő egyéb megkülönböztetés elleni fellépésről, valamint a 2006/2004/EK rendelet és a 2009/22/EK irányelv módosításáról

{COM(2016) 289 final}
{SWD(2016) 173 final}

Vezetői összefoglaló
Az indokolatlan területi alapú tartalomkorlátozás és a lakóhelyen vagy állampolgárságon alapuló egyéb indokolatlan megkülönböztetés elleni fellépésről szóló rendeletjavaslathoz kapcsolódó hatásvizsgálat
A. Cselekedni kell
Miért? Milyen problémát kell megoldani?
A vevők – elsősorban a fogyasztók, de a kisvállalkozások is – egyre nagyobb érdeklődést mutatnak a határokon átnyúló vásárlás iránt. Egyre inkább azt tapasztalják azonban, hogy a más tagállamokban működő kereskedők nem hajlandók számukra értékesíteni, vagy módosítják áraikat azért, mert a vevő egy másik tagállamból való. Egy 2015-ben végzett próbavásárlásos felmérésben a határokon átnyúló vásárlási kísérleteknek csak alig több mint egyharmada (37%) volt sikeres. A határokon átnyúló értékesítés megtagadásának lehetnek valós indokai (pl. a fogyasztóvédelmi jogszabályok közötti eltérések, héra, a határokon átnyúló szállítási csatornák korlátozott kapacitása stb.), azonban a korlátozások jelentős része indokolatlan lehet.
Mi a kezdeményezés várható eredménye?
A kezdeményezés célja a vevők megkülönböztetésmentes kezelésének biztosítása az egységes piacon. Ezzel párhuzamosan a digitális egységes piacról és az egységes piacról szóló stratégia keretében már zajlik a vállalatok ilyen viselkedése mögött húzódó okok elleni fellépés (digitális szerződések, csomagszállítás, a szűkített egyablakos ügyintézés kiterjesztése). Ez a kezdeményezés különösen azokra a helyzetekre összpontosít, ahol nincs objektív indok a külföldi és a belföldi vevőkkel szembeni eltérő bánásmódra.
Milyen hozzáadott értéket képvisel az uniós szintű fellépés?
A probléma tipikusan határokon átnyúló jellegű, és valamennyi tagállamot érinti. Jelenleg a tagállamok és azok nemzeti végrehajtó hatóságai nem támaszkodhatnak kellően egyértelmű jogi keretekre az érvényben lévő előírások betartatásában. Figyelembe véve a léptéket és a várt hatásokat, a célok uniós szintű fellépéssel jobban elérhetőek.

B. Megoldások
Milyen jogalkotási és nem jogalkotási szakpolitikai lehetőségek merültek fel? Van-e előnyben részesített lehetőség? Miért?
Az átláthatóság növelése (1. lehetőség) nem alkalmas a cél elérésére. A weboldalhoz való hozzáférés megakadályozása és az aktív beleegyezést nem kérő, automatikus átirányítás tilalma (2. lehetőség), kiegészülve azzal, hogy különlegesen indokolt esetekben indokolni kell a hozzáférés megtagadását, alkalmas a probléma egy részének kezelésére. Az előnyben részesített opció (3. lehetőség) azoknak a konkrét helyzeteknek az azonosítására koncentrálna, ahol a területi alapú megkülönböztetés nem indokolható (anyagi javak esetében, ha a vevő maga intézi a határokon átnyúló szállítást; a kereskedő tevékenységének fizikai helyszínén végzett szolgáltatásoknál, valamint; az elektronikus úton nyújtott szolgáltatások esetében, ahol nem lép fel szállítási probléma). A 4. lehetőség egy kiegészítő jegyzéket állítana össze a területi alapú megkülönböztetés indokairól a szolgáltatási irányelv 20. cikke (2) bekezdésében foglalt elvek pontosítása érdekében. Ez az opció bonyolultsága miatt elutasításra került. Az 5. lehetőség kötelezővé tenné a vállalkozások számára az anyagi javak határokon átnyúló szállítását, ami a legközelebb állna a kitűzött cél megvalósításához, azonban elutasításra került, mivel aránytalan költségeket jelentene a vállalkozások számára.
Ki melyik lehetőséget támogatja?

Az 1. lehetőséget a fogyasztók erőteljesen támogatják, míg egyes vállalkozásoknak fenntartásaik vannak. A 2. lehetőséget a fogyasztók egyértelműen támogatják, és a vállalkozások is egyetértenek vele. A 3. lehetőséget a fogyasztók egyértelmű többsége támogatja, a vállalkozások azonban megosztottak: egyesek ellenzik, míg mások elfogadják, például azon ügyletek esetében, ahol a vevő maga intézi a szállítást. A 4. lehetőséget egyes vállalkozások a jog egyértelműbbé tétele érdekében kérik, míg mások ellenkezésüket fejezik ki. Míg a fogyasztók elviekben támogatják az 5. lehetőséget, a vállalkozások erősen ellenzik.

C. Az előnyben részesített lehetőség hatásai

Melyek az előnyben részesített lehetőség előnyei (ha nincs ilyen, akkor a főbb lehetőségekéi)?

A rendelkezésre álló adatok alapján – például az online értékesítés egyik legnépszerűbb kategóriáját alkotó elektronikus termékek távértékesítése esetében – a vállalkozások által a határokon átnyúló értékesítéseknél alkalmazott területi alapú korlátozások megszüntetése a becslések szerint összességében a piac teljes méretének (összéértékesítés) 1,1%-os növekedésével járna. E forgalom legnagyobb része a belföldi vásárlások – elsősorban a belföldi offline vásárlások – visszaeséséből származna. A kereskedelem nettó bővülése a becslések szerint csak 0,4%-os lenne. Mindennek következtében a becslések szerint az Unióban átlagosan az offline árak 0,5%-kal, az online árak 0,6%-kal mérséklődnének. Az árak emelkedése egyik tagállamban sem várható. Ha az anyagi javak minden kategóriája esetében hasonló hatás következik be, a fogyasztói többlet növekedése a 28 uniós tagállamban – a tagállamok közötti eltérések mellett – átlagosan elérheti a 0,8%-ot. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy az alapérték függ a vonatkozó jogi szabályozási kezdeményezések eredményességétől.

Mekkora költségekkel jár az előnyben részesített lehetőség (ha nincs ilyen, akkor a főbb lehetőségek)?

Az automatikus átirányítás megszüntetése és a látogatók beleegyezésének kérésre az átirányításhoz egyszeri megfelelőségi költséggel jár, ami azonban a nagyobb weboldalnak csak egy kis részét érintené (a weboldalak mintegy 2%-át, amelyek a határokon átnyúló forgalom 7,5%-át bonyolítják). Csak nagyon korlátozott mértékű egyéb megfelelési költségek merülnének fel, mivel a kereskedők egyszerűen a külföldi vevőket is ugyanúgy kezelnék, mint a belföldieket. Az objektív módon indokolt felmerült pluszköltségeket – például a fizetési rendszerekhez kapcsolódó, illetve egyéb költségeket – pedig átlátható módon visszaigényelhetnék.

Hogyan érinti mindez a vállalkozásokat, a kis- és középvállalkozásokat és a mikrovállalkozásokat?

Az intézkedés minden vállalkozásra, köztük a kis- és középvállalkozásokra és a mikrovállalkozásokra is kiterjed. Az egyedüli pluszterher a fizetési szolgáltatásokhoz kapcsolódó kis összegű díj lehet, valamint az, hogy meg kell állapítani a vevő országában a digitális értékesítésre vonatkozó héamértéket (a regisztráció szűkített egyablakos ügyintézésel történik). A héára vonatkozó új javaslat értelmében ez az információ könnyen elérhető lesz. Ugyanakkora ez jelentős terhet róna a nemzeti jogszabályok értelmében héamentességet élvező vállalkozásokra. Ezért az ilyen vállalkozásokra nézve nem kötelező az egyenlő bánásmód elvének alkalmazása. A mikro- és kisvállalkozások teljes kizárása nem járható út.

Jelentős lesz-e a nemzeti költségvetésekre és közigazgatásokra gyakorolt hatás?

A végrehajtást a fogyasztóvédelmi együttműködésről szóló rendelet szerint koordináltan tevékenykedő, már meglévő struktúrák végzik, így új szervezeti költségek nem merülnek fel. Nyolc év (2007–2015) alatt mintegy 1500 panasz jutott a Bizottság tudomására, de a Bizottság

becslése szerint a fogyasztói problémák száma ennél jóval magasabb. A rendelet várhatóan tisztázza a kereskedők kötelezettségeit, és gátolja a helytelen gyakorlatokat. A tagállamok éves munkamennyisége ezért valószínűleg csak korlátozott mértékben növekszik.
Lesznek-e egyéb jelentős hatások?
Nem. Az intézkedés az uniós vevőknek értékesítő kereskedőre vonatkozik, így nincs hatással a nemzetközi versenyképességre.
D. Nyomon követés
Mikor kerül sor a szakpolitika felülvizsgálatára?
A hatályba lépéstől számított öt év elteltével átfogó értékelést kell végezni.